

Kela|Fpa[®]

Uudistuksen soveltamiskäytännöt Kelassa

Jeetu Metsälaakso, juristi

Venla Hietala, erikoissuunnittelija

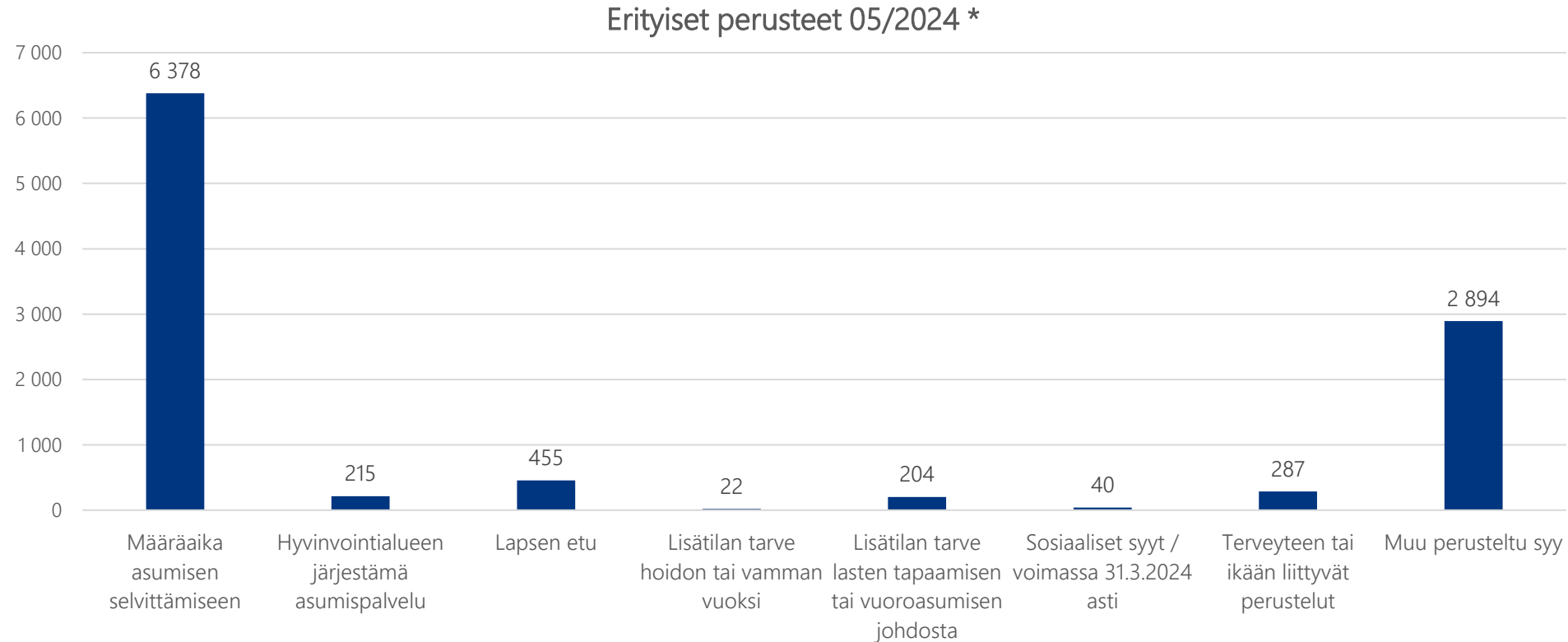


Eriyiset perusteet

Miten muutos näkyy vanhoille asiakkaille?

- Asiakkaat, joiden asumismenot hyväksyttiin aiemmin sillä perusteella, että ylitys oli vähäinen (n. 5%) tai edullisia asuntoja ei ollut tarjolla, saivat lainmuutoksen yhteydessä kehotuksen etsiä edullisempaa asuntoa uuden lain mukaisesti.
 - Yhä useampi asiakas saa kehotuksen etsiä edullisempaa asuntoa.
- Asiakkaat, joille oli jo aiemmin hyväksytty asumismenot täysimääräisesti erityisellä perusteella (pl. edellä mainitut), asumismenot hyväksytään myös jatkossa erityisen perusteen perusteella ja kuulemista ei tehty.
 - Kelan aiempi soveltamiskäytäntö vastasi pitkälti uuden lain erityisiä perusteita.
- Asiakkaat, joiden asumismenot oli kohtuullistettu ennen lainmuutosta, jatkettiin kohtuullistamista lainmuutoksen yhteydessä.

Erityisten perusteiden käyttö lainmuutoksen jälkeen



* Ratkaisu tehty toukokuulle ajalla 16.3.-2.5.2024



Uuden asiakkaan asumismenot ylittävät paikkakunnan asumisnormin.



Ratkaisuasiantuntija tarkistaa Kelassa olevat tiedot erityisistä perusteista.



Asiakasta kuullaan tarvittaessa erityisistä perusteista.

Asiakkaalle tehdään päätös yhdelle kuukaudelle, jossa kerrotaan, että erityisten perusteiden selvittäminen on kesken ja pyydetään toimittamaan selvitykset seuraavan jatkohakemuksen liitteeksi.



Asiakas saa päätöksen asumismenojen huomioimisesta

- A. Asiakkaan esittämä peruste on hyväksyttävä
Asumismenot huomioidaan päätöksellä täysimääräisenä joko toistaiseksi tai määräaikaisesti perusteen mukaan.
- B. Asiakkaalla ei ole perusteita tai ne hänen esittämänsä perusteet eivät ole riittävät
Asiakkaalle annetaan 3 kk määräaika edullisemman asunnon etsimiseen.

Sari

Lisätilan tarve



Sari hakee perustoimeentulotukea ensimmäisen kerran. Sari asuu yksin Mikkelissä vuokra-asunnossa, jonka vuokra on 600 euroa. Mikkelin 1 hengen asumisnormi on 510 euroa.

Hakemukselle Sari on kertonut tilanteestaan näin:

Asumiseen liittyvät erityiset perusteet

Toimeentulotukea varten on määriteltävä, minkä suuruisia asumismenoja eri kunnissa pidetään kohtuullisina. [Tarkista asuinpaikkakuntasi kohtuulliset asumismenot \(avautuu uuteen ikkunaan\).](#)

Jos asumismenosi ovat suuremmat kuin asuinpaikkakuntasi kohtuulliset rajat, sinua voidaan ohjata etsimään edullisempaa asuntoa. Jos sinulla on erityinen peruste asumiseen asunnossa, jonka asumismenoihin haet toimeentulotukea, Kela voi huomioida erityiseen perusteeseen liittyvät asumismenot täysimääräisesti kyseisen perusteen voimassaolon ajan.

Minun tai perheeni nykyiset asumismenot ovat suuremmat kuin asuinpaikkakuntani kohtuulliset asumismenot.

Kerro erityiset perusteet nykyisen asunnon tarpeelle ja kuvaa asumiseen liittyviä erityisiä tarpeita (enintään 500 merkkiä)

Käytän pyörätuolia. Nykyisessä asunnossa on hissi ja iso wc, johon pääsen pyörätuolilla. Nämä ovat minulle välttämättömiä. Toivon, että otatte nämä asiat huomioon.

Merkkejä jäljellä 336/500



Sarin hakemus otetaan käsittelyyn ja tarkistetaan löytyykö Kelasta jo valmiiksi selvityksiä Sarin esittämän perusteen tueksi. Kelaan toimitetut lääkärinlausunnot vahvistavat asian. Kuulemiselle ei ole tarvetta.



Sari

Lisätilan tarve

- Sarille voidaan hyväksyä asumisnormia suuremmat asumismenot vammaisen henkilön lisätilan tarpeen perusteella.
- Lähtökohtana on, että lisätilan tarpeen vuoksi normia korotetaan yhdellä henkilöllä, joten Sarin vuokraa verrataan Mikkelin 2 hengen normiin 654 euroa.
- Sarin asumismenot huomioidaan täysimääräisenä toistaiseksi.

Elli

Lapsen etu



Elli hakee perustoimeentulotukea huhtikuulle. Elli asuu kahden lapsensa kanssa Helsingissä kolmiossa, jonka vuokra on 1150 euroa.

Helsingin 3 hengen asumisnormin on 1023e/kk.

Elli ei ole ottanut hakemuksella kantaa kohtuullista tasoa suurempiin asumismenoihin.



Elli ei ole tuonut hakemuksellaan ilmi erityisiä perusteita, joten häntä kuullaan erityisistä perusteista.

Huhtikuun hakemus ratkaistaan ja erityiseen perusteeseen otetaan kantaa toukokuun ratkaisun yhteydessä.



Elli

Lapsen etu

Elli hakee perustoimeentulotukea toukokuulle. Hän on toimittanut jatkohakemuksen liitteeksi oman kirjallisen selvityksen perheen tilanteesta. Elli kertoo, että

- perheen Alma tyttärellä (8v.) on merkittäviä haasteita koulunkäymisessä. Alma opiskelee koulussaan erityisryhmässä ja koulu tarjoaa Almalle erityistä tukea opiskeluun esimerkiksi opiskeluvälineiden ja viikoittaisen henkilökohtaisen erityisen tuen kautta.
- hän on yksinhuoltaja ja että hänen äitinsä, lasten mummo, asuu alle kilometrin päässä heidän kodistaan. Elli kertoo, että hänellä on vuorotyö ja tarvitsee usein apua lasten kanssa.

Elli on toimittanut Kelaan koulukuraattorin lausunnon Alman opiskelun järjestämisestä koulussa. Lausunto tukee Ellin kertomia asioita.

Ellillä on erityinen peruste asumisnormia suuremmille asumismenoille. Asumismenot voidaan huomioida kokonaisuudessaan määräaikaisesti. Asia tarkistetaan vuoden kuluttua.

**Edullisemmän asunnon etsiminen,
kohtuullistaminen ja määräajan
pidentäminen**



Erityisiä perusteita ei ole



Asiakkaalle annetaan päätöksellä määräaika (3kk) edullisemman asunnon etsimiseen

Päätöksen perustelut: ohjausfraasi

Asumismenosi (TÄYDENNÄ MITKÄ MENOT) xxx,xx euroa ovat suuremmat kuin paikkakunnallasi kohtuullisena pidettävät asumismenot (x henkilöä xxx,xx e/kk). Otamme ne kuitenkin huomioon täysimääräisinä xx.xx.xxxx saakka.

Ohjaamme sinua etsimään edullisempaan asuntoa **asuinpaikkakunnaltasi ja sen lähialueilta**.

Toimi seuraavien ohjeiden mukaan:

- **Hae asuntoa aktiivisesti** ja toimita asunnonhausta pyytämämme selvitykset. Katso kohdasta "Miten toimit jatkossa", mitä selvityksiä sinun täytyy vähintään toimittaa määräajan päättymiseen xx.xx.xxxx mennessä.
- Edullisemman asunnon etsiminen tulee aloittaa **viipymättä**, jotta asunnonhaun voidaan katsoa olleen aktiivista.
- Hae vain sellaista asuntoa, jossa vuokra on pienempi kuin nykyisessä asunnossasi ja alittaa paikkakunnalla kohtuullisena pidettävien asumismenojen rajan. Jos etsit asuntoa toiselta paikkakunnalta, tarkista ensin uuden asuinpaikkakunnan kohtuullisten asumismenojen raja osoitteesta www.kela.fi/toimeentulotuki-asumismenot tai soittamalla numeroomme p. 020 692 207.
- Älä rajaa asuntohakemuksissa asuntoja hakemuksesi ulkopuolelle ilman perusteltua syytä, esimerkiksi asuinalueen tai asunnon koon ja ominaisuuksien perusteella.
- **Huomaa, että tarkistamme kunnan asuntotilanteen**, kun antamamme määräaika on päättymässä. **Voimme arvioida, että asunnon hakeminen ei ole ollut riittävän aktiivista**, jos katsomme, että sinun olisi ollut mahdollista saada edullisempi asunto antamamme määräajan aikana. Voimme kuitenkin myös pidentää määräaikaa, jos sinulla on ollut erityisiä vaikeuksia löytää edullisempi asunto aktiivisesta asunnonhausta huolimatta. Määräajan jälkeen otamme asumismenoina huomioon paikkakunnan kohtuullisena pidetyn määrän.

Jos jatkat asumista nykyisessä asunnossasi, etkä etsi edullisempaa asuntoa, sinulle huomioidaan xx.xx.xxxx alkaen asumismenoina xxx,xx e/kk. Tässä tilanteessa sinun ei tarvitse toimia yllä mainittujen ohjeiden mukaan tai toimittaa hakemuksen liitteeksi selvityksiä asunnon hakemisesta.

Kohtuulliset taloussähkö-, vesi- ja kotivakuutusmaksut huomioimme erikseen.

Miten toimit jatkossa: liitefraasi

Toimita sinulle antamaamme määräaikaan mennessä **vähintään** seuraavat selvitykset:

- asuntohakemus asuinpaikkakuntasi kunnalliselle vuokraloyhtiölle
- jos paikkakunnallasi toimii muita suurempia vuokranantajia, vähintään kaksi asuntohakemusta näille vuokranantajille (näitä voivat olla esimerkiksi Sato, Lumo, Y-Säätiö, opiskelija-asuntosäätiöt)
- sekä selvitys, että olet hakenut vähintään yhtä asuntoa yksityiseltä vuokranantajalta

Selvityksistä tulee käydä ilmi, **milloin asuntohakemukset on jätetty** (esimerkiksi kuvakaappaus vahvistusviestistä) ja niissä ei saa olla perusteettomia rajoituksia. Käytämme näitä hakemuksia tai selvityksiä, kun harkitsemme, onko asunnon hakeminen ollut aktiivista ja onko sinulla ollut tosiasiallinen mahdollisuus löytää edullisempi asunto määräaikana. Tarkistamme lisäksi kunnan asuntotilanteen ja arvioimme asian kokonaisuutena. Vähimmäisselvitykset eivät riitä osoittamaan, että olet hakenut edullisempaa asuntoa aktiivisesti, jos alueellasi on tarjolla edullisempia asuntoja.

Asumismenot ylittävän kohtuullisena pidetyn rajan

Asiakkaalla on velvollisuus etsiä edullisempi asunto tai maksaa ylittävä osuus itse 3 kuukauden määräajan jälkeen, jos hänellä ei ole erityistä perustetta kohtuullista tasoa suuremmille asumismenoille.

Asiakas ilmoittaa että ei aio muuttaa ja maksaa ylityksen itse.

Asiakas esittää etsineensä edullisempaa asuntoa ja toimittaa hakemiensa asuntojen hakemukset liitteeksi, mutta ei ole löytänyt asuntoa. Kela tarkistaa kunnan asuntotilanteen.

Asiakas muuttaa kohtuuhintaiseen asuntoon.

Kela kohtuullistaa asumismenot.

Yleinen asumistuki ja toimeentulotuki kattavat vuokrasta vain osan, ja asiakas maksaa ylityksen itse.

Kela kohtuullistaa asumismenot, jos

- asuntoja on saatavilla ja asiakas ei ole esittänyt asunnon hakua vaikeuttavia tekijöitä tai
- asunnon hakeminen ei ole ollut aktiivista.

Kela jatkaa määräaika, jos

- asiakas on ollut aktiivinen, mutta asuntoja ei ole tarjolla
- asiakas on ollut aktiivinen, mutta asiakkaalla on asunnonhakua vaikeuttavia tekijöitä.

Kela huomioi uuden asunnon menot.

Tarvittaessa asiakas voi hakea vuokravakuutta ja tukea muuttokustannuksiin.

Ilmari ja Terhi, Määräajan antaminen

Ilmari ja Terhi asuvat kahden lapsensa kanssa Oulussa vuokra-asunnossa. He hakevat perustoimeentulotukea huhtikuulle.

Vuokra on 900e, joka ylittää Oulun 4 hengen asumisnormin (834e).

Ilmarilta ja Terhiltä on selvitetty, että heillä ei ole erityisiä perusteita asumisnormia suuremmille asumismenoille.

Ilmarille ja Terhille annetaan määräaika edullisemman asunnon etsimiseen.



Ei riittävää aktiivisuutta: asuntoja runsaasti tarjolla

- Määräaika on kulunut. Heinäkuun hakemuksen liitteeksi on toimitettu asuntohakemukset
 - Oulun Sivakalta (kunnallinen vuokraloyhtiö)
 - Lumo-asunnoilta
 - Kiinteistö-Tahkolalta sekä
 - Kuvakaappauksen sähköpostikeskustelusta yksityisen vuokranantajan kanssa, josta käy ilmi, että Ilmari ja Terhi olivat tiedustelleet vuokralla olleesta asunnosta, mutta asunto oli jo ehditty vuokrata toiselle.
- Kela tarkistaa Oulun asunto-tilanteen. Oulussa on Vuokraoven mukaan vapaana 43 kpl asuntoja, jotka koon ja hinnan puolesta sopivat perheelle.
- Perhe ei ole esittänyt, että heillä olisi erityisiä vaikeuksia saada edullisempaa asuntoa. Tarjolla on runsaasti edullisia asuntoja, joten toimitettuja selvityksiä ei voida pitää riittävänä osoituksena aktiivisesta asunnon hakemisesta.
- Asumismenot kohtuullistetaan 1.7. alkaen.

Ei riittävää aktiivisuutta: asuntohakemukset vireytetty myöhään

- Määräaika on kulunut. Ilmari ja Terhi toimittavat heinäkuun hakemuksen 15.6., mutta eivät toimita pyydettyjä liitteitä asunnon etsimisestä.
- Asuntohakemukset pyydetään erillisellä lisäselvityksellä Ilmari ja Terhi toimittavat asuntohakemukset:
 - Oulun Sivakalta (kunnallinen vuokraloyhtiö)
 - Lumo-asunnoilta
 - Kiinteistö-Tahkolalta sekä
 - Kuvakaappauksen sähköpostikeskustelusta yksityisen vuokranantajan kanssa, josta käy ilmi, että Ilmari ja Terhi olivat tiedustelleet Vuokraovessa vuokralla olleesta asunnosta, mutta asunto oli jo ehditty vuokrata toiselle.
- Asuntohakemuksista selviää, että ne on laitettu voimaan vasta 20.6., joten toimitettuja selvityksiä ei voida pitää riittävänä osoituksena aktiivisesta asunnon hakemisesta.
- Asumismenot kohtuullistetaan 1.7. alkaen.

Taneli

erityinen asunnon hakemista vaikeutta tekijä

Taneli asuu Kuopiossa ja hän on saanut kehotuksen etsiä edullisempaa asuntoa. Taneli on tuonut ilmi, että hänellä ei ole luottotietoja ja sen vuoksi asunnon etsiminen on haastavaa. 3 kuukauden määräaika on kulunut.

Taneli toimittaa hakemuksen liitteeksi asuntohakemukset

- Niiralan Kulmalta (kunnallinen vuokraloyhtiö)
- Lumo-asunnoilta, M2-kodeilta ja A-Kruunu Oy:lta sekä
- Kuvakaappaukset sähköpostikeskusteluista yhden yksityisen vuokranantajan kanssa, josta käy ilmi, että vuokranantaja ei halunnut vuokrata asuntoaan Tanelille luottotietojen puutteen takia.

Kela tarkistaa Kuopion asunto-tilanteen. Kuopiossa on Vuokraoven mukaan vapaana 35 kappaletta asuntoja, jotka koon ja hinnan puolesta sopisivat Tanelille. Suurin osa asunnoista on vuokralla yksityisellä vuokranantajalla.

Tanelin toimittamia selvityksiä voidaan pitää riittävänä osoituksen aktiivisesta asunnon hakemisesta ja luottotiedottomuutta voidaan pitää erityisenä asunnon hakemista vaikeuttavana tekijänä. Määräaikaa jatketaan.



Karim ei asuntoja tarjolla

Karim asuu Kittilässä vuokraamassaan omakotitalossa. Karim on saanut kehotuksen etsiä edullisempaa asuntoa. 3 kuukauden määräaika on kulunut.

Karim toimittaa hakemuksen liitteeksi asuntohakemukset

- Kittilän vuokra-asunnoilta (kunnallinen vuokranantaja)
- Lisäksi Karim kertoo, että olisi kyllä hakenut asuntoa yksityiseltä vuokranantajalta, mutta tällä hetkellä yhtään yksiötä tai kaksiota, joka olisi normin mukainen, ei ole tarjolla. Kertoo, että on kunnan asuntojonossa ja etsii kyllä asuntoa aktiivisesti.

Kela tarkistaa Kittilän asunto-tilanteen. Kittilässä ei ole Oikotien ja Vuokraoven mukaan vapaana yhtään asuntoa, joka koon ja hinnan puolesta sopisivat Karimille.

Karimin toimittamia selvityksiä voidaan pitää riittävänä osoituksena aktiivisesta asunnon hakemisesta. Määräaika jatketaan.



Kiitos!

jeetu.metsalaakso@kela.fi

venla.hietala@kela.fi

